

RODOLJUB.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca ter stane za vse leto 80 kr., za pol leta 50 kr. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 8 kr. če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15 kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Mislmo po številkah.

IX.

Vsak odrasel človek vé, da so se v davnih in nedavnih časih ljudje v vseh državah puntali; vé tudi, da v sedanjih časih ljudje mirno ne živijo. Rimljanska zgodovina pred Kristom vé povedati o ustajah sužnje, grška ravno tako. Čas po Kristovem rojstvu in nastopu kaže ves rimljanski svet v razdoru in mase ljudstev v ustajah. Srednji vek, ki temu času sledi, vé dosti povedati o bojih meščanov proti škofom in plemenitašem, kmetske ustaje pa so v srednjem veku na dnevnem redu. Tudi naša slovenska zgodovina vé o njih poročati. Če vprašamo, zakaj so se te ustaje dogajale, najdemo, da je šlo po večjem za boljši kos kruha in to tudi v istih bojih, ki so se bili v imenu kake vere. Rimljanski, grški sužnji so trgali verige in srednjeveški tlačan je razbijal gradove, v katerih so bivali njegovi gospodje, ki so mu le toliko jesti dajali, da se je pri življenju ohranil. Vsemu velikemu gibanju ljudstev je glavni povod predrugačenje gmotnega stanja in vsak preobrat v gospodarstvu kakega ljudstva je prvo znamenje, da se tudi v duševnem življenju ljudstvo kaj spreminja. Posamezni ljudje, in naj si bodo še toliki veleumi, ne morejo kakega preobrata v gospodarstvu ali duševnem življenju narodov napraviti, če niso gospodarske razmere za to godne. Iz njih ti močje jemljejo svoje misli, svoje moči in oni so le izpolnovatelji tega, kar se v gospodarstvu in po njem v duševnem življenju kakega naroda že v klici nahaja. Zaradi tega nahajamo prikazen, da marsikateri veliki mislec, ki času naprej hodi, ne pride do pomena, da je marsikateri teh svojo dušo na gromadi izdihniti moral. Ali dokler ni gospodarstvo godno za kak preobrat v uravnavi življenja ljudstev, so tudi naporu posameznih ustaj več ali manj brezuspešni. Ravnatelji starega gospodarstva in njenih premožnih moči v slučajih, v katerih nove gospodarske sile še niso razvite, iste še ne pritiskajo prehudo na mase ljudstev in so te mase še nebrizne, bojazljive, lahko manjšo ustajo udušijo. To storijo z vso grozovitostjo onih ljudi, ki imajo svoje bogastvo, svojo premoč nad družimi varovati in to tako dolgo, da se ne prikaže močnejša sila, potem parlamentirajo in tedaj imajo krščansko ljubezen na jeziku. Tako so Rimljani še izhajali s sužnji, dokler njih bogastvo ni bilo preveliko, njih država še manjša. Ali privlekli, podjarmili so vedno več sužnje, pridobili vedno več bogastva, živeli ostudno, samopašno in da so to mogli, izžemali so še hujše svoje tlačane in sužnje in ker ti slednji za življenje niso dobili toliko, da bi gladu se ohraniti mogli,

raztrgali so verige. In tako tlačani srednjega veka, ki so po stoletnih bojih šele koncem prejšnjega stoletja in nekateri šele sredi našega tedanja obliko suženstva razbili.

Povedal sem v VII. članku v kratkih potezah, kako posamezni stanovi: plemenitaštvo, meščanstvo nastajajo. V srednjem veku vidimo vedni boj mej tema dvema stanovoma. Bogatejši meščani hočejo mej gospodujoči stan priti. S plemenitaštvom je ozko zvezano katoliško duhovenstvo in pozneje tudi protestantovsko. Katoliško duhovenstvo, oziroma papež, si je v nekaterih časih tega srednjega veka pridobil vodstvo plemenitaštva. Proti tema dvema se bojujeta skozi celi srednji vek meščanstvo ter kmetski tlačan. Za gospodstvo in s tem za njemu povoljno ureditev gospodarstva je bil ta boj. V tem bojevanju si pridobi meščanstvo zmiraj več pravic in spleza višje na lestvi do vlade, v ono manjšino, ki vlada večino. In to le bogato meščanstvo. Ono s pomočjo mestnega delavca in tu in tam tudi s pomočjo kmetkega tlačana odpravi tlako in desetino. Vkljub zatiranju vsega mišljenja in duševnega razvoja, ki je hotelo biti drugačno, kakor je to bilo vseh prvotno gospodujočemu sloju plemenitaštva ter duhovenstva, razvilo se je v mestih precejšnje duševno življenje. Morebiti je bilo ravno to zatiranje pospeševalno in koristno za razvoj vede in znanosti. Vedni boji so meščanstvu širili duševni obzor in ker je boj za urejo gospodarstva tudi bil boj proti duhovenstvu katoliške cerkve, ki je imelo v srednjem veku svoje zlate čase, je ta boj tudi se dotikaval vere same in to je razvijalo precej duševne sile. Prišle so iznajdbe na polju olajšanja dela in s tem zopet povodi k daljnemu razbistrenju možgan. Te iznajdbe pa so pripravljale in stvarjale nove pogoje gospodarstva. Ko je tlaka in desetina pala in se je kmetu dalo nekaj zemlje v last, priborila se je ona sloboda, ki jo zovemo politično. Vsak človek ima po njej pristop k vsakemu delu in k naukom; prosto je pridobivanje. Rokodelstva, obrti se znebijo srednjeveških spon tedanje zadruge, ki je otežkočila pomagacu postati mojster. Začelo se je govoriti o tem, da so vsi ljudje jednaki, slobodni in pridobili so si navodilo, kar zovemo ustavo, to je da volijo poslance, ki se imajo udeležiti vladanja s tem, da prostore delajo in državnim vladam davke pobirati dovolijo in gospodarstvo istih nadzirajo. To življenje in to gospodarstvo je razmezilo one duševne moči, ki so spravile one iznajdbe na svet, katere sem načrtal v V. članku, to gospodarstvo in duševno življenje, ki ga v obče liberalizem zovemo, je stvarilo one velikanske čudeže tekom jednega stoletja, ki

jih danes občudujemo, če se podamo iz kakega tihega zatišja v velika mesta. V jednem stoletju je človeštvo več omike pridobilo, več gospodarskih sil, nego prej v 17. stoletjih. Ali to novo gospodarstvo rodilo je tudi ono revo, katero sem očrtal v prejšnjih člankih. — Ali človeštvo hodi na boljše. V tej revi so korenine za daljni razvoj in ker so mase omikanih narodov na bojišče stopile, je upati, da gre na boljše. Danes vidimo plemenitaštvo, veleposestvo, duhovenstvo katoliške cerkve, ter višje duhovenstvo drugih cerkva ter po tovarniškem delu obogateni majhni del meščanstva v istem stanu; oni gospodujejo, oni so ona manjšina, ki veliko večino, milijone, delavca — kmeta vlada, ti imajo tudi vse premoženske sile v svojih rokah, Vidimo pa tudi, da ti mirno na svojih žametnih sedežih ne sedijo več; od spodaj prihajajo glasovi; stan delavca — tovarniškega in kmetkega, ter kmetski stan, ki je največ krvi prelil v teh dolgih bojih za predrugačenje srednjeveškega gospodarstva, stopata prav trdno na plan in hud boj se že več desetletij vrši. Zda delajo vladno voljo, to je, kar se v državnem življenju zgoditi ima, omenjeni gospodujoči stanovi, delavec in kmet pa trkata na vrata vlade in hočeta tudi vanjo. V tem obstoji sedanje gospodarsko in duševno gibanje vse Evrope in tudi Amerike. Pred tem vprašanjem stopijo vsa druga bolj nazaj, kakor tudi versko. Merodajno je v poeziji vseh narodov, mej katerimi se je novodobno gospodarstvo do dobra razvilo, merodajno je v družbinskem življenju; vsa literatura nosi znak tega novega razvoja; novo svetovno nazivanje nastaja. Z lastnimi očmi danes lahko vidimo, koliko gospodarstvo velja v življenju, razvoju narodov. S tem nečem kratiti pomena, ki ga imajo vere v življenju narodov, koliko v našem stoletju narodnostno vprašanje upljiva, koliko upljiva literatura, znanost, ali glavna podlaga vsega je gospodarstvo narodov. Jako zanimiv je ta boj v našem času in tega hočem načrtati v prihodnjih številkah.

Ivan Durak.

(Povest, Ruski spisal Lev Tolstoj.)

V.

Isto noč je prišel hudobec od Tarasa, kakor so se dogovorili, tovarišema pomagat. Prišel je na njivo, iskal in iskal tovariša, pa bilo ni nikogar, le luknjo v zemlji je našel; potem je šel na travnik, našel v močvirju rep, na rženem strnišči pa drugo luknjo.

No, tovarišema se je bržkone pripetila nesreča, treba bo stopiti na njuno mesto in norca ujeti.

Hudobec gre sedaj Ivana iskat. Ivan pa je opravil dela na polju in je sekal sedaj v gozdu les.

Bratom je tesno v jedni hiši; zato sta rekla Ivanu Semjon in Taras, naj si naseka v gozdu lesu in napravi nov dom.

Hudobec je pritekel v gozd, skril se v grmičevje in je začel Ivanu pri sekanju nagajati. Ako je drevo tako zasekal, da bi je mogel na prvi mah na prazen prostor podreti, takoj je hudobec pripomogel, da je padlo drevo na nasprotno stran, kjer je obviselo na vejah, da je je Ivan z vso silo na tla potegnil. Tako je bilo pri prvem, drugem, tretjem in tako naprej. Ivan jih je mislil posekati kakih petdeset, a ko se je zmračilo, imel jih je komaj deset. Pri tem se je utrudil in kadilo se je od njega, kakor bi se vlekla megla po gozdu, toda nehati vendar ni mogel več; odložil je sekiro in sedel, da bi si oddahnil. Ko je hudobec slišal, da je Ivan umolknil, se je razveselil. Zdaj pa je preslab, misli si, zdaj bo vendar nehal, tudi jaz si bom oddahnil.

Sede na steblo in se veseli. Ivan pa vstane, vzame sekiro, mahne in vseka na pol posekano drevo tako, da se na prvi mah strese in se na tla zgrudi. Padlo je ravno v ono smer, kjer je sedel hudobec, in ker se ni mogel tako hitro umakniti, pritisnilo mu je nogo, da se ni mogel iztrgati.

Ko je Ivan veje obsekaval, začudi se najedenkrat in vidi živega hudička. Glejte no, reče, kakšna grdoba! Si zopet tukaj? Ne, jaz sem drug, pristavi hudič, jaz sem bil dosedaj pri tvojem bratu Tarasu.

Bodi, kar hočeš, odgovori mu Ivan, jaz ti bom že posvetil. In zavihti visoko sekiro, da bi z njenimi ušesi hudiča ubil. Hudobec pa je začel kričati: Ne ubij me, napravim ti kar hočeš. Kaj pa mi moreš napraviti? Morem ti narediti denarja, kolikor hočeš. No, pa ga napravi! In hudobec ga nauči in reče: Vzemi hrastovega listja s tege drevesa in ga zdrobi in glej: na zemljo je padalo zlato. Ivan je vzel listja, zdrobil je — in posipalo se je zlato na zemljo. To je dobro, reče, to bo za otroke, kadar se bodo igrali. Spusti me sedaj, prosi ga hudobec.

Naj bo! Ivan vzame vile in spusti hudobca.

Z Bogom, mu še pristavi. In kakor hitro je rekel „Bog“, švignil je hudobec pod zemljo, kakor pade kamen v vodo, in ostala je le še luknja v zemlji.

VI.

Bratje so si sezidali hiše in začeli živeti vsak zase. Ko je prišel nekdanji Ivan s polja, napravil si je piva in povabil brata na obed. Brata pa nista prišla k Ivanu, izgovarjajoč se, da nista vajena kmetškega gostovanja. Tedaj pa pokliče in pogosti Ivan može in žene iz svoje vasi, pije tudi sam, smeje se neprenehoma in gre potem na ulico gledat ples. Ko je prišel k plesalkam, velel jim je, naj ga počaste s kako pesmijo. Dal vam bodem nekaj, reče jim, česar niste še svoje življenje videle. Žene so se smejale in ga začele poveličevati. Ko so odpele, rekle so mu, kaj pa boš dal. Takoj prinesem, reče in vzame sito in hiti v gozd. Babe pa so se smejale in govorile: kakšen norec. Nato so čisto pozabile nanj. Pa glej, Ivan leti nazaj in nese nekaj v situ.

Vam hočem dati? Le daj, reko ženske.

Ivan je zgrabil peščico zlata in je vrgel ženskam. Te pa so se počele trgati zanje. Moški so tudi prihiteli in jeden drugemu jemali. Jedno starko so skoro zadavili. Ivan se smeje.

Oh, ve brezumne ženske, skoro ste zadavili starko? Ne tiščite se tako, dam vam še več. Ivan je razdelil vse zlato, kar ga je imel v rešetu, pa ljudstvo še ni bilo zadovoljno in ga je še vedno prosilo. Ta pa jim odgovori, da jim še jedenkrat prinese. Sedaj pa plešite in pojte. Babe so zapele. Vaše pesmi niso lepe, pravi jim čez nekaj časa. Katere pa so lepše, vprašajo ga one? Takoj vam pokažem. Šel je nagumno, prinesel snop, ga zmlatil, prazen snop pa postavil tako, da je klasje kvišku molelo. Nu, reče na to, ne bodi več snop, ampak vsaka slama bodi — vojak.

Snop se je razvezal, in vojaki so nastali iz slame in bobnali in trobentali. Ivan je zapovedal vojakom, naj zapojejo in šel ž njimi na cesto. Ljudstvo se je začudilo. Vojaki so odpeli, in Ivan jih je peljal nazaj na gumno, prej pa prepovedal vsakomur iti ž njim. Potem je zopet spremenil vojake v snop in vrgel na kup. Potem je šel domov in se vlegel v konjski hlev k počitku.

Politični pregled.

Državni zbor. Dne 1. junija se je zopet sešel državni zbor, a že sedaj je očitno, da bo tudi to zasedanje popolnoma brezplodno. Zasedanje bo trajalo samo nekaj tednov. Nemci so zaradi razpusta graškega občinskega sveta začeli zopet nasilno obstrukcijo, tako da vladi nič drugega ne preostane, kakor da ali državni zbor razpusti, ali pa da pošlje poslance domov in da nekaj časa vlada brez parlamenta, to je absolutično.

Občinski svet mesta Gradec je vlada razpustila, ker je sklenil resolucijo, s katero je protestoval proti imenovanju grofa Gleispacha višjesodnim predsednikom in proti degradiranju 33 nemških rezervnih častnikov, ki so se udeležili proti vojaštvu in proti državi naperjene demonstracije ter zahteval, naj se premesti v Gradcu nastanjeni bosanski polk v kako drugo mesto. Občinski svet je s tem ne le prekoračil svoj delokrog, ampak se naravnost postavil na čelo graških puntarjev. Nemci so radi razpusta občinskega sveta začeli najstrastnejši boj proti vladi.

Važne reforme Vlada je predložila poslanski zbornici več jako važnih zakonskih načrtov, kateri bodo zlasti na korist kmetškemu stanu. Prvi določa znatno znižanje sedanjih pristojbin, katere je plačati pri prepisu kmetških posestev in katera so pravo breme za itak izsenenega kmeta, drugi pa določa, da se odpravijo vse državne mitnice. Tretji predlog se tiče odprave za našo državo malo častnega kulturnega davka, namreč časninarskega in koledarskega kolka. Dasi so te reforme jako važne in nujno potrebne, so Nemci vendar tako nesramni, da ovirajo njih uveljavljanje.

Revolucija v Italiji. Vlada je po ljutem boju udušila revolucijo. Zdaj imajo besedo sodišča. Obtoženih je na tisoče ljudi in sodišča sodijo strogo. Vlada je zdaj posvetila svojo posebno pozornost klerikalcem. Razpustila je vsa klerikalna, politična in gospodarska društva, ker se je izkazalo, da so to prava ognjišča revolucije. Tudi proti duhovščini hoče postopati z vso brezobzir-

nostjo, ker pravi, da so prav duhovniki največji hujskači proti državi in proti kralju.

Špansko-ameriška vojna traja zdaj že šest tednov, a še vedno ni prišlo do nikakega odločilnega boja. Špansko brodovje pod poveljstvom admirala Cervere je prišlo v pristan Santjago de Kuba. Amerikanci so naskočili dvakrat ta pristan, a so bili obakrat pobiti. Cervera je v tem zapustil Kubo in odjadril baje proti Filipinam, da potolče ondotno ameriško brodovje. Španci delajo doslej dosti srečno, tako da so Amerikanci že v strahu, kaj bo z vojno.

Domače in razne novice.

(† **Nadvojvoda Leopold.**) Umrl je dne 24. maja t. l. na svojem gradu Hörnstein na Nižje Avstrijskem nadvojvoda Leopold. Kot član cesarske hiše se je porodil pokojnik dne 6. junija 1824. v Milanu. Posvetil se je vojaškemu stanu in se udeležil vojsk l. 1848., 1849., 1854., 1859. in 1866. Leta 1880. se je nadvojvoda vsled bolezni odtegnil javnosti in od tedaj je živel zase na svojem gradu. Huda hrbtenična bolezen naredila ga je že pred davnim časom nezmožnega, rabiti svoje ude. Od letošnje velike noči je visoki pokojnik vidno hiral, dokler ga ni bila smrt rešila velikih muk.

(**Imenovanje.**) Cesar je imenoval višjesodnega svetnika in državnega pravdnika g. Jos. Pajka v Ljubljani za podpredsednika deželnega sodišča v Ljubljani. — Notar v Idriji g. Vinko Kolšek je premeščen v Lož. — Okrajni živinozdravnik v Gröbmingu Alojzij König je imenovan živinozdravnikom v Kočevju. Ta mož je strasten nemškutar in ne zna menda prav nič slovensko. Ker je kočevski politični okraj večinoma slovenski, ne bo ta človek mogel dolgo izhajati, ako bo slovensko prebivalstvo nanj pazilo. Kdor ima proti temu možu kako pritožbo, naj nam jo sporoči.

(**Vmeščenje novega knezoškofa dr. Antona Jegliča.**) Veličasten je bil sprejem in spreved novega knezoškofa v ljubljansko stolico in velikanska je bila na večer dne 20. maja ovacija, katero mu je priredilo ljubljansko prebivalstvo. Vojaška godba je svirala pred knezoškofijsko palačo dva komada, pevsko društva „Slavec“, „Ljubljana“, „Trgovsko pevsko društvo“ in „Zvon“ pa so zapela več pesmij. Nebrojno zbran narod je viharo pozdravljalo knezoškofa, ki se je prisrčno zahvalil za nepričakovano ovacijo, povdarjajoč idejo krščansko in narodno, za kateri hoče delovati. Slovesno vmeščenje knezoškofa, ki se je vršilo dne 22. maja, je naznanjevalo v predvečer polurno slovesno zvonjenje po vseh ljubljanskih cerkvah, zvonjenje se je ponavljalo v jutro slovesnega dneva. Po deveti uri je bila zbrana posvetna in redovna duhovščina ljubljanske škofije ter razna društva in zavodi v slavnostnem sprevedu spremili so knezoškofa v stolnico, kjer se je po običajnem ceremonijelu vršilo slovesno vmeščenje. V lepih besedah, povdarjajoč mir in ljubezen, je knezoškof nagovoril navzoče. Po slovesnem vmeščenju je knezoškof daroval sv. mašo. Slovesnosti so prisostvovali vsi civilni in vojaški dostojanstveniki in nebroj vernikov. Ob 2. uri popoldne se je zbralo na banket v knezoškofijskem dvorcu 90 oseb, v gostilnem dvoru pri „Zvezdi“ pa 100 oseb. V lepih krilatih besedah je napil

knezoškof cesarju in papežu. Govorili so še prošt dr. Klofutar, deželni predsednik baron Hein in ljubljanski župan Hribar. Knezoškof je počastil s svojim prihodom tudi vdeležnike banketa pri „Zvezdi“. Tako so minoli veseli dnevi pristrčnega in veličastnega sprejema in slovesnega vmeščenja novega vladika. Svoj prvi pastirski list je vladika že izdal in so ž njim zadovoljni tudi „liberalci“

(Dopolnilna državnozborska volitev) za kočevsko-litijski-ljubljanski okraj na mesto dr. Šusteršiča bo 6. junija. Kleikalni kandidat je sodni svetnik Vencajz, bivši liberalci, ki pa se je poklerikalil, da je dobil mandat.

(Umrli) je gospa grofica Lanthieri à Paratico, soproga vipavskega graščaka v starosti 53 let. Lahka ji zemljica!

(Vrhniška železnica.) Na prijazni Vrhniki se je v nedeljo, 22. m. m. vršila lepa in pomembna slavnost. Za nje lepi uspeh gre vsa zasluga gospodu županu in deželnemu poslancu Gabrijelu Jelovškemu. Slavnost slovesnega prvega vboda se je vršila na okrašenem prostoru, kjer bo stal vrhniški kolodvor. Gospod Jelovšek je pred postavljenim šotorom pozdravil mnogoštevilne goste, ki so se odzvali povabilu občestva, potem pa je storil prvi vboj ljubljanski župan g. Hribar in sicer po navdušenem govoru, v katerem je povdarjal, da bodo otvoritev vrhniške železnice pomnili še pozni rodovi, ker se je vršila v letu cesarjeve vladarske petdesetletnice. Po prvem vboju so se udeležniki zbrali na banket, pri katerem je bilo izrečenih mnogo krepkih napitnic. Slavnost je bila jako lepa in je bil vsak zadovoljen, kdor se je udeležil.

(Telovadno društvo na Vrhniki.) Na Vrhniki se je ustanovilo telovadno društvo.

(Občinske volitve.) V kmetijski občini Kanderše je narodna napredna stranka zmagala z vsemi možmi. Ravno tako v občini Kolovrat. Nasprotniki se v tej občini na volišču še prikazali niso, kar je dokaz, da niso zanje tam tla ugodna. — Občinske volitve v Predosljah pri Kranju je deželna vlada ovrгла.

(Nov poštni urad.) Dne 20. maja je jel poslovati v Mojstrani na Gorenjskem nov poštni urad. Ondotni prebivalci se tudi potezajo za ustanovitev s pošto spojeno telegrafično postajo, ki bi bila posebno za ondotno cementno tovarno potrebna.

(Nedeljski počitek.) Tudi pri deželni vladi in pri c. kr. okr. glavarstvih na deželi se je uvel nedeljski počitek. Ob vseh nedeljah, sveti dan, na novega leta dan in na dan sv. Rešnjega telesa ima opravilo popolnoma počivati v teh pisarnah. Umevno je, da se te dni tudi s strankami ne občuje.

(Premije slamorejcem.) C. kr. kmetijsko ministerstvo je dovolilo 200 gld. za razdelitev mej kmetovalcem, ki pridelujejo dobro slamo za pletenje. Jednako svoto dovoli v ta namen tudi dež. odbor kranski.

(Požara.) Dne 26. maja popoldan okoli pol 2. uri začela je goreti hiša Antona Leskovca po domače pri Merlaku v Logu pri Vrhniki. Ogenj je upepelil hišo. Škoda je velika. Hišna gospodinja Marjana, stara 35 let, je bila v hiši, ko je nastal ogenj. Bežala je iz hiše in hotela ovce odpoditi. Ravno v tem hipu je padla slamnata streha na tla in je ženo, ki je pod kapom stala, podrla in zasula. Ker ni tega nihče videl, ni ubogi ženi nihče na pomoč prihitel. Šele pozneje se je našlo truplo, ki je pod ognjeno

slamo več kakor pol ure ležalo. Roke in noge so ženi zgorele, truplo pa je bilo podobno osmojenemu čoku. Zgorelo je tudi več ovac in prašišev ter dve teleti. Kako je ogenj natal, še ni znano. Zavarovan je bil posestnik za majhen znezek pri banki „Donava“. — Dne 23. maja je v Pijavi gorici pri Šmarji pod Ljubljano pogorelo 16 gospodarjev, neki popolnoma, neki deloma. Pogorelo je veliko orodja in tudi nekaj živine. Zgorel je tudi cerkveni stolp in zvona sta padla raz stolpa. Škoda je velika. Pogorelci so bili sicer zavarovani, a le za manjše zneske. Zažgali so otroci.

(V blaznosti.) Na binkoštna nedeljo je v Kočevji pri jutranji maši 45letna žena mestnega gozdnega čuvaja Schleimerja nakrat zblaznela. Napadla je kaplana Eppiha, ko je delil sv. obhajilo, mu raztrgala mašno obleko in skušala, mu izviti kelih iz rok. Navzočniki so prijeli ženo in jo izročili policiji. Poklicani zdravnik je konstatoval, da je žena zblaznela in je odredil, da se prepelje takoj v blaznico. To se je izvršilo, a le iz teška, ker se je žena ustavljala z vso silo. Sodi se, da so žalostne domače razmere in beda spravile ženo ob pamet.

(Predsednikom nadsodišča v Gradci) je imenovan Ivan Nepomuk grof Gleispach. Novi predsednik je trn v peti nemškimi nacionalcem, ker je kot bivši justični minister v Badenijevem ministerstvu podpisal jezikovne naredbe. Odvetniška zbornica graška je sklenila izjavo, da utegne novoimenovani predsednik biti povod, da se moti miren in zanesljiv razvoj sodnijsko-pravdnih poslov. Zato je dobila zbornica ukor. Ko se je minolo soboto Gleispach pripeljal v Gradec, so se nameravale demonstracije in ob kolodvoru ter bližnjih ulicah se je nabralo nebrojno ljudstva. Pripravljeno je bilo vojaštvo. Da se izogne demonstracijam, se je novi predsednik po skrivni poti podal iz kolodvora na svoje posestvo, ne da bi ga bilo zbrano ljudstvo opazilo.

(Degradirani rezervni častniki.) Vojni minister Krieghammer je izdal ukaz, vsled katerega izgubi v Gradci 33 rezervnih častnikov svoje sarže. Vsi ti rezervni častniki so se udeležili pogreba delavca Rittnerja, ki je bil pri novemberskih demonstracijah proti Badeniju ubit. Mej graškimi nemško-nacionalnimi dijaki se je vsled tega začela velika agitacija, katere namen je, pridobiti vse rezervne častnike za to, da se odpovedo oficirski šarži. Mnogo rezervnih častnikov se je že izreklo za to. No, za takimi rezervnimi častniki pač ne bo treba Avstro-Ogerski solze pretakati.

(Slovenska meja pri Spielfeldu.) Če se bodo obmejnim Slovincem razmere tako na slabo obračale, kakor zadnji čas, ne bo se več moglo reči, da je na Štajerskem slovenska meja pri Spielfeldu. Oholi Nemci sili vedno bolj proti Mariboru. Tekom dobrih deset let je dobil tako moč na slovenski zemlji, da je že gospodar v občinah Št. Ilj. Dobrenje in Leitersberg pri Mariboru, ravno pred kratkim pa so vzeli Nemci Slovincem občini Cirknica in Stehovec. Seveda po uradih in šolah se pospešuje germanizacija, malomarni Slovenec se pa ne gane v svojo obrambo in potem je prodiranje Nemca umljivo.

(„Gospodarski list za tržaško okoličje“.) Kmetijska in vrtnarska družba za Trst in okolico je začela s 1. junijem izdati svoje društveno glasilo pod gorenjim

naslovom. List bo strogo gospodarski in se bo pečal izključno z vprašanji, zadevajočimi napredek kmetijstva na tržaških tleh. List bo izhajal prvi dan vsekega meseca. Členi družbe in njenih podružnic bodo list dobivali brezplačno, za nečlane pa velja 50 kr. na leto.

(Še ni vse pravice konec.) Kdo se ne spominja nečutenih dogodkov mej zadnjim zborovanjem istrskega dež. zbora? Lahonski poslanci so takrat na vse mogoče načine sramotili slovenske in hrvatske poslance in niso jih pustili govoriti, najeto galerijsko občinstvo pa je slovanske poslance insultiralo in nanje celo pljuvalo, ne da bi mu dež. glavar to branil. Proti tej sodrgi se je začela sodna preiskava, zapisniki so se pa poslali ministerstvu v pregled. Laški listi poročajo sedaj, da se je proti 14 osebam, mej katerimi je tudi nekaj puljske gospode, dvignila pritožba radi pregreška po § 305. kaz. zak. proti nekaterim razgrajčem radi prestopa po § 121., nekatere pa bo sodila pulska politična oblast.

(Umor treh žensk.) Velika razburjenost je zavládala v Bolcanu, ko se je izvedelo za umor treh žensk. Sodi se, da je ta zločin doprinesel jeden in isti grozovitež in to iz zabave. Zaprlj so nekega služabnika železnice, ki je na sumu, da je izvršil omenjeni zločin.

(Usmrčenje hajdukov.) V Belemgradu sominuliteden ustrelili dva roparska hajduka, katerima je dokazano 24 umorov. Gledalcev je bilo pri usmrčenju nad 6000. Ko sta hajduka padla, je planilo ljudstvo proti njima, da bi se polastilo nju obleke, katero bi porabili v vedeževalne namene. Le s silo so vojaki odvrnili ljudstvo. Čez nekaj dni potem so zopet ustrelili tri hajduke.

(Nesreča na Vltavi.) Iz Prage se poroča, da se je dne 19. maja primerila na Vltavi grozna nesreča. Kotel parnika „Cesar Fran Josip“ je razpočil in raznesel ladjo. Eksplozija je bila strahovita. Osem oseb je bilo ubitih. Sina urarja Schreiberja je vrgla eksplozija do drugega nadstropja, odkoder je padel mej občinstvo in se ubil. Ponesrečencem je potrgalo roke in noge, katere so potegnili iz Vltave. Eksplozija je bila tako močna, da je potrla v bližini vse šipe. Ponesrečenci so bili vsi izletniki. Nesreče je kriva baje malomarnost.

(Nevesta kot dobiček v loteriji.) V Smolensku ter po vsej provinciji se vrši štirikrat na leto čudno srečkanje. Jedini do bitek je mlado, lepo dekle; vsaka srečka velja 1 rubelj, izdajo jih pa 5000. Svota 5000 rubljev, katero iztržijo za srečke, je objednem dota onega dekleta. Kdor dobi srečko, se torej poroči z onim dekletom ter dobi 5000 rubljev. Ako mu dekle ne ugaja, jo lahko prepusti svojemu prijatelju, seveda z doto vred. Ako pa nevesti ženin ne ugaja, delita si 5000 rubljev in se potem zopet razstaneta. To se zgodi navadno!

(Tovarna bankovcev.) V New Yorku so pred kratkim zaprlj tri ponarejalce avstro-ogerskih bankovcev, kateri so hoteli za 200.000 gld. desetakov zmenati. Sumi se da je bila zbrana cela truma krivcev, kateri so imeli veliko agentov, ki so razpečavali denar. Tudi angleška banka je poslala v Ameriko, v Pariz, na Dunaj, Prago, v Budimpešto in Rim privatne redarje, da bi zasledili ponarejalce, a do sedaj so dobili šele tri. Voditelj tovarne bankovcev je neki Scheuermacher, kateri je prišel pred štirimi leti iz Vacova na Ogerskem v Ameriko.

(Prazna vera povod puntu.) V občini Vel. Vazsony na Ogerskem so hoteli sorodniki truplo nekega mladeniča izkopati in z dovoljenjem vlade prepeljati v Išli. Tega pa ondotni kmetje nikakor niso pustili, češ, potem bo toča vse pobila. Ker

sorodniki niso odnehali, so jih kmetje napadli, tako, da je morala priti žendarmija na pomoč. A kmetje so jo napadli s kamenjem, s kosami in s cepci. Ko jih je župnik miril, so ga hoteli ubiti. Jedyja je utekel. Orožniki so morali streljati ter so ustrelili jednega kmeta, dva pa so ranili. Ker še ni bilo miru, so orožniki poklicali vojaštvo na pomoč, a kmetje so še vedno sila razburjeni.

(80letni starček na vešalih.) V Stanislavu na Poljskem je v smrt na vešala obsojen 80letni Matej Višnijski, ki je pred 15. leti umoril in oropal neko krčmarsko rodbino.

(Obleka iz kurje kože.) V Parizu je bila pred kratkim razstavljena obleka neke gospe iz kurjih kož. Obleka, ki je baje iz kakih 800 ustrojenih kož, je obudila veliko senzacijo.

(Nečloveško.) V Buenos-Ayresu v Ameriki je živel neki Lah Grossi v divjem zakonu z neko vdovo in je ob enem onečaščal tudi njeni dve hčeri. Iz teh razmer se je rodilo v 5. letih 9 otrok, katere vse je Grossi podavil.

(Sreča v nesreči.) Nedavno je vrgla v Parizu neka gospa Magnin, žena malega uradnika, svojo desetletno hčerko iz četrtega nadstropja na ulico, češ, da jo hoče Bogu darovati. Žena je vsekakor to v verski blaznosti storila. Toda otrok je padel na razpeto platno neke izložbe in zgodilo se mu ni prav nič,

O jetiki, sušici ali deri,

spisal dr. Ant. Pogačnik, tačas zdravnik v Gorici (via del Ponte nuovo št. 26), bivši skozi 25 let specialist za pljučne bolezni na Dunaju

Ta, zdravim in bolnim jako koristna knjižica je ravno izšla in se dobiva pri njenem lastniku, gosp. Janku Lebanu, nadučitelju na Trebelnem pri Mokronogu (na Dolenjskem) po 25 kr. iztisek (po pošti 28 krajcarjev).

Tržne cene v Ljubljani

4. junija 1898.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	14	--	Špeh povejen, kgr.	--	72
Rež,	9	80	Surovo maslo, "	--	85
Ječmen, "	8	50	Jajce, jedno . . .	--	2
Oves, "	8	50	Mleko, liter . . .	--	10
Ajda, "	10	50	Goveje meso kgr.	--	64
Proso, "	7	50	Telečje "	--	62
Koruza, "	7	20	Svinjsko "	--	70
Krompir, "	4	20	Koštrunovo "	--	46
Leča, "	13	--	Piščanec . . .	--	50
Grah, "	14	--	Golob . . .	--	18
Pižol, "	12	--	Seno, 100 kilo . .	--	170
Maslo, kgr.	--	94	Slama, "	--	160
Mast, "	--	74	Drva trda, 4 metr.	--	620
Špeh svež, "	--	66	" mehka, 4 "	--	430

Loterijske srečke.

Gradeo, 28. maja.	23, 7, 44, 25, 43.
Lino, 7. maja.	39, 34, 42, 85, 63.
Brno, 1. junija.	41, 59, 21, 88, 69.
Dunaj, 28. maja.	55, 62, 29, 87, 45.
Trst, 21. maja.	75, 68, 44, 65, 10.
Praga, 25. maja.	19, 31, 71, 20, 50.

Cukerin

350krat sladkejši od cukra, kos 2 kr.

Cukerin

180krat sladkejši od cukra, kos 1½ kr.

Cukerin

v malih pastilkah, kos 1 kr.

Pošiljam najmanje 100 kosov proti povzetju.

Jindřich Vojtěch,
Nusle-Praga.

Trgovcem velik rabat.

Prodaja vina.

Imam v kleti, pristno istersko črno in belo vino od 16 do 25 kr. liter, postavljeno na kolodvor državne železnice Dignano. Mali vzorčki se ne pošiljajo.

A. M. Pujman, Dignano, Istra.

Uljudnej pozornosti posebno priporočeno!

V vsakem poštno-oddajnem okraji, v vsakej fari in po potrebi in želji tudi v vsakej občini, nastavi se razumna, delavna in zanesljiva oseba kot

zaupni mož in posredovalec

z ozira vrednim postranskim zaslužkom, ki se vedno množi in mnoga leta traja, od nekega, čez trideset let obstočega domačega denarnega podjetja, priznane zanesljivosti in prve vrste. Pismene ponudbe pod „20.298“, Gradec, poste restante.

Zarezano strešno opeko

(Strangfalz-Dachziegel)

prešano opeko za zid
navadno opeko za zid

ponujata

po izdatno znižanih cenah

Knez & Supančič

tovarna za opeko v Ljubljani.

PRISTEN

Cena zavoju 25 kr. (50 vinarjev)
vsobine 500 gramov.

V svojo lastno korist naj zahtevajo in jemljejo kupovalci le tako izvirne zavoje.

Vizitnice

priporoča

„Národní Tiskárna“.

Slovenci in Slovenke!

Prava „kava družbe sv. Cirila in Metoda“, katero dobite v vsaki prodajalnici, daje najboljši okus in lepo barvo črni ali mlečni kavi, ako jo k isti rabite.

Zahtevajte torej le povsod to izborna domačo kavo.

Glavni zalagatelj: **Ivan Jebačin, Ljubljana.**